

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om beskyttelse af forædlerrettigheder for planter.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1489, fremsættelsen i tidenden sp. 3571).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den under punkt 6 på dagsordenen opførte, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om salg af mindreværdige plantenyheder.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1527, fremsættelsen i tidenden sp. 3571).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Chr. Thomsen: Jeg har ikke mange bemærkninger at gøre til de to foreliggende lovforslag. Området er så specielt, at jeg mener, det bedst egner sig til en kort gennemgang i et udvalg.

Når man nu vil søge at beskytte forædlerrettigheder til plantenyheder, må man nærmest undre sig over, at det har været så længe, inden det er sket. På alle andre områder beskytter man nyheder med patent. I udlandet beskytter man da også plantenyheder, og det har man gjort allerede i flere år.

Dansk landbrug, skovbrug og gartneri har beskæftiget sig med disse problemer, og når dansk jorddyrkning står på så højt et stade, skyldes det i høj grad dem, der har interesseret sig for at forædle og forbedre sorterne. Dette arbejde er for en stor del udført som interessearbejde uden egentlig udsigt til nogen sinde at give de enkelte personer økonomisk gevinst.

På grund af områdets særlige karakter har det faktisk været noget svært at finde en ordning, der kunne beskytte både den, der frembringer nyheden, og så forbrugerne. Jeg mener, lovforslaget deler sol og vind nogenlunde lige, og jeg vil tilføje, at jeg kan tiltræde princippet i det. Vedtager man lovforslaget, som det foreligger, vil det være muligt at tiltræde den internationale konvention af 1961, og så vil vi på dette område ligge nogenlunde på linje med andre nationer.

Til slut lige en enkelt bemærkning om lovforslaget om salg af mindreværdige

plantenyheder. Det er ikke altid sådan, at en nyhed også har nytteværdi, og derfor foreslås det i lovforslaget, at når det drejer sig om nytte- og næringsplanter, skal også deres dyrkningsværdi afprøves. Når denne bestemmelse ikke er taget med i lovforslaget om forædlerrettigheder for planter, skyldes det, at der i den internationale konvention intet står derom.

Også dette lovforslag kan jeg tiltræde, og jeg skal anbefale begge lovforslagene til en hurtig og velvillig behandling.

Formanden: Jeg henstiller, at der er mere ro i salen under forhandlingen.

Dalsgaard: Selv om planteforædling må tillægges stor betydning for landbrug, skovbrug og havebrug, og selv om det har eksisteret i mange år, findes der til dato ingen speciel dansk lovgivning på dette felt. Jeg er enig med den ærede ordfører for socialdemokratiet i, at dansk planteforædling alligevel står på et højt stade. Men selv om det hidtil er gået godt, mener vi dog fra venstres side, at det kan være rigtigt og rimeligt, at vi får en slags plantepatentlov, hvorefter forædlerrettighederne for planter beskyttes. Vi håber samtidig, at vi derigennem finder en ordning, som ikke alene beskytter udenlandske plantenyheder her i landet, men at der tillige bliver en sådan gensidighed, at danske forædlere får tilsvarende beskyttelse i udlandet.

Jeg er klar over, at det på et lovgivningsområde af denne karakter kan være vanskeligt og usikkert at afgrænse og definere rammerne for denne beskyttelse. I lovforslagets første paragraf finder vi reglerne for anerkendelse af plantenyheder i almindelighed, medens der i den følgende paragraf, § 2, gives visse særbestemmelser for de såkaldte frøformerede planter. Normalt skal der kunne påvises afvigende karakteristika for anerkendelse af en plantenyhed, men dette krav lempes for de frøformede planter, idet man ikke her kræver bevis for fysiologiske forskelle, men nøjes med dokumentation for, at der er udført et forædlingsarbejde.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at Pariserkonventionen af 2. december 1961 vedrørende de internationale

[Dalsgaard.]

arrangementer ikke indeholder tilsvarende muligheder, og derfor kan det måske være betimeligt i et kommende udvalg at drøfte, om disse særlige bestemmelser på rimelig vis tilgodeser berettigede forædlerinteresser.

I øvrigt fastslås det i § 13, at den nye lov ikke yder et monopol på samme måde som den egentlige patentlovgivning, idet forædleren vel får mulighed for selv at få andel i det økonomiske udbytte, som en forbedret plantenyhed kan medføre, men samtidig forpligtes han til at stille sin nyhed til rådighed for almenheden uden diskrimination, og derved sikres det jo også, at forbrugernes interesser ikke går for nær.

Jeg har bemærket, at lovforslaget indeholder en række bemyndigelser til landbrugsministeren. Det kan måske være hensigtsmæssigt at undersøge, om dette også er nødvendigt for alle de anførte områder — også fordi den højtærede minister før har givet udtryk for, at han ikke er ude efter at samle på bemyndigelser. Jeg tænker dér specielt på nedsættelsen af det i lovforslaget omtalte navn og på den i § 17 omtalte voldgiftsafgørelse, idet der jo i denne paragraf står, at nævnets afgørelse er endelig. Men i det hele taget er der flere ting, der bedst egner sig for en udvalgsdrøftelse.

Det andet af de to foreliggende lovforslag, det lille lovforslag om de såkaldte mindreværdige plantenyheder, skal forhindre, at beskyttede plantenyheder, som må anses for uegnede under danske forhold, kan sælges her i landet. Selv om det forekommer noget inkonsekvent at anerkende en nyhed og samtidig forbyde salget af den, findes der vel næppe andre muligheder, så længe nyhedsbeskyttelsen ikke er koordineret med afprøvningsbestemmelser, og en lov herom kan man åbenbart ikke vente foreløbig. Derfor er vi fra venstres side, både af hensyn til indenlandske forædlerinteresser og for at få en dansk lovgivning på linje med udlandets, indstillet på at ville medvirke til forhandling om og gennemførelse af begge de foreliggende lovforslag. Vi vil tillige gerne medvirke til en hurtig gennemførelse, idet vi har opfattelsen af, at man fra visse sider inden for den betydelige danske planteforædlingsvirksomhed anser dette for meget ønskeligt.

Niels Ravn: Det må erkendes, at de to her fremsatte lovforslag afhjælper et savn i dansk lovgivning. Medens vi gennem mange år helt fra før århundredskiftet, har haft en såkaldt patentlovgivning, en beskyttelse af nye ting på det industrielle område, har noget lignende ikke været tilfældet, når det drejer sig om plantenyheder. Det viser sig også, når man ser på lovforslagets mange detaljer, at det er væsentlig vanskeligere at lovgive på dette område, end når det drejer sig om rent tekniske ting. En teknisk opfindelse kan ganske enkelt efterlaves. Det samme er ikke tilfældet for en ny plantes vedkommende; den kan kun efterlaves gennem formering af den pågældende plante. Det er den ene side af sagen, men den anden er, at fordi en plante er ny, er det ikke sikkert, at dens egenskaber overføres til afkommet, hvis man kan bruge det udtryk, og det synes jeg godt man kan i forbindelse med planter. Man skal efterprøve ikke alene ændringen i udseende og fremtoning, men også prøve, om man i arvemæssig henseende står over for en nydannelse.

Disse to ting i forening gør naturligvis, at denne form for lovgivning, en sådan beskyttelse, en slags patentlovgivning kan vi godt kalde det, bliver væsentlig mere kompliceret at udforme og at gennemføre i praksis, end når det drejer sig om de rent tekniske ting. Jeg forstår, at lovforslaget om beskyttelse af forædlerrettigheder er resultatet af en slags kommissionsarbejde — det er måske for stærkt sagt — det er resultatet af arbejdet i et udvalg, som den højtærede minister nedsatte for nogle år siden, og som nu har afgivet betænkning.

Jeg skal ikke her ved denne første behandling gå ind i nogen diskussion om de mange detaljer i lovforslaget; de egner sig, som det allerede tidligere er sagt, så afgjort til en udvalgsbehandling. Jeg skal kun nævne nogle ganske enkelte væsentlige ting. Den sidste ærede ordfører har allerede sagt, at lovforslaget indeholder en lang række bemyndigelser til den højtærede minister, og det er rigtigt, men det er vel også rigtigt, at i en lovgivning som denne er det nødvendigt med nogle bemyndigelser, for at den overhovedet er mulig at administrere. Jeg synes dog, at man enkelte steder også på

[Niels Ravn.]

dette område går for vidt; jeg tænker bl. a. på bestemmelsen i § 9, stk. 2. Ministeren kan i henhold til en anden bemyndigelse i § 4 nedsætte et såkaldt plantenyhedsnævn, der skal have med registrering, efterprøvning og afprøvning af nye planter at gøre. Det er sikkert i sin orden, men når man nu får sådan et nævn, som oven i købet nedsættes af den højtærede minister selv efter en i loven givne bemyndigelse, er det næsten dobbeltkonfekt, at der står i § 9, stk. 2, at ministeren afgør eller lader nævnet bestemme, hvor prøvedyrkning skal foretages. Det må dog vist siges, at man her er gået lidt for vidt.

Jeg har ikke mange bemærkninger om det „sekundære“ lovforslag om de såkaldte mindreværdige plantenyheder. Det skyldes ganske enkelt, at det store lovforslag stort set er i overensstemmelse med en nylig i Paris undertegnet konvention mellem en række europæiske lande, så vidt jeg kan se udelukkende fællesmarkedslande, om en ensartet lovgivning på disse områder. Disse lande har imidlertid ønsket at tage alle plantenyheder med under denne lovgivning, uanset om de har det, man kalder nytteværdi, eller ej. Det har man ikke ønsket her i landet, og det er jeg enig i, og derfor har man altså fremsat det lille lovforslag, hvorefter man, om jeg så må sige, udskiller disse planter, som ikke har nogen nytteværdi, og som måske oven i købet kan vise sig at have en skadelig virkning, hvis og når de anvendes. Jeg finder det helt rimeligt, og derfor kan jeg også anbefale dette lille lovforslag.

De to lovforslag er i og for sig ret bemærkelsesværdige, idet de overhovedet ikke belaster statskassen med en øres udgift. Det er meget sjældent, at vi her i tinget beskæftiger os med lovforslag i den retning; det synes jeg der er grund til at pege på. Jeg kan tiltræde lovforslagenes formål og som sagt også tiltræde principperne om, at det ikke skal være staten, men dem, der udnytter de nye planter, der betaler for-

ædlerne for deres indsats til fælles bedste. Det vil være ønskeligt, om den højtærede minister og andre ministre i noget højere grad efterlevede disse regler.

Jeg skal med disse bemærkninger anbefale en både hurtig og velvillig udvalgsbehandling.

Aage Fogh: Jeg vil gerne begynde med at anbefale de foreliggende lovforslag. Det første og det største anbefaler jeg med stor glæde; det lille lovforslag har jeg i og for sig ikke meget tilovers for.

Det er allerede sagt af foregående talere, at det danske samfund og specielt danske jordbrugere skylder vore planteforædlere stor tak. Det kan jeg ganske tiltræde, og jeg er overordentlig tilfreds med, at vi nu får en lovgivning, der betinger, at disse planteforædlere kan høste direkte fordel af det arbejde, de har udført.

I det store og hele kan jeg tiltræde forslaget. Det er rigtigt, at vi i udvalget bør diskutere nogle af paragrafferne, men der er et par paragraffer, jeg gerne vil nævne allerede nu. Det er først § 4, som omtaler det nævn, der skal nedsættes. Vi er i en periode, hvor vi skal være forsigtige med administration. Jeg vil derfor gerne spørge den højtærede landbrugsminister, om det nu også er nødvendigt at nedsætte et nyt nævn. Vi har statens planteavlssudvalg, der vel omfatter praktisk talt al den sagskundskab, der findes; dér er repræsentanter for landboforeningerne, husmandsforeningerne og gartneriforeningerne, og der er repræsentanter for landbohøjskolen og Landhusholdningsselskabet. Dette udvalg har sit store kontor med dygtige kontorledere. Jeg spørger derfor den højtærede landbrugsminister, om der ikke er mulighed for, at administrationen af denne lov kan underlægges det udvalg, vi allerede har, idet jeg forudser, af hvis vi skal have et nyt udvalg nedsat, skal vi også have et dertil knyttet kontor og dermed administrationsomkostninger. Selv om staten ikke skal betale dem,

[Aage Fogh.]

således som den foregående taler fremhævede det, så skal de i hvert fald betales, og kunne der spares udgifter her, ville det være en fordel.

Jeg vil dernæst gerne fremhæve § 19, der drejer sig om afgørelse af tvistigheder. Der skal nedsættes en voldgiftsret, og landbrugsministeren udpeger en formand for denne voldgiftsret. Der står, at det skal være en mand, der opfylder betingelserne for at blive udnævnt til landsdommer. Belært af tidligere erfaringer vil jeg gerne spørge den højtærede landbrugsminister, om det er ensbetydende med, at det skal være en mand, der i øjeblikket er i funktion som landsdommer, eller det kan være en mand, som har været landsdommer. Vi havde for nogle år siden en voldgiftssag, hvor amtmanden i Svendborg fik lov til at udpege formanden. Det skulle være en jurist, en dommer, og han udpegede en mand, der havde været dommer, men om hvem jeg ikke tager i betænkning at sige — i betragtning af den dom, han afsagde — at han var ikke kapabel til at bedømme sagen redeligt. Derfor vil jeg gerne have sikkerhed for, når der nu skal nedsættes en voldgiftsret, at den får en formand, der virkelig er i stand til at dømme på rette måde. Det er ikke nok, at han har kunnet være landsdommer, han må kunne være det på det tidspunkt, da sagen forfølges.

Vedrørende det sidste lille lovforslag vil jeg gerne sige, at set ud fra et liberalistisk synspunkt synes jeg i og for sig, at når vi har garanteret enhver landmand, enhver jorddyrker, at han kan få gode stammer, når han køber dem, der er kontrolleret her i landet, så må han egentlig selv drage omsorg for, at han ikke bliver snydt ved at købe noget, der er ringere, og hvis han endelig har lejlighed til det, ville det da være synd at formene han adgang dertil. Det kan vi imidlertid diskutere. Jeg tillægger det ikke så forfærdelig stor betydning; derimod tillægger jeg det meget stor betydning, at vore jorddyrkere og landmænd bliver oplært til at se sig for; de skal ikke på alle områder have sikkerhed for, at der er andre, der har sørget for dem. Vi vil imidlertid som sagt tage begge lovforslag op til en velvillig behandling.

Morten Lange: Det foreliggende lovforslag kunne formodentlig i virkeligheden have været fremsat for meget, meget lang tid siden, og så havde alle været klar over, at det var et overordentlig vigtigt område, vi lovgav for.

Der er blevet fremstillet plantenyheder her i landet, som har betydet tilførsel af millionværdier, og som regel har de, der har introduceret nyhederne, kun fået en beskeden belønning for deres arbejde; det er givetvis en rimelig ting, at man dér kommer noget videre. Det vil naturligvis også sætte yderligere gang i det overordentlig vigtige arbejde med forædling af planter. Jeg hilser derfor lovforslaget velkommen. Det er jo et særdeles omhyggeligt udarbejdet forslag på et nyt lovgivningsområde. Det er muligt, at vi bliver nødt til at sprogrense det lidt. Det er noget af det mest videnskabelige, jeg hidtil har været præsenteret for af lovforslag. Sjældent har jeg set så mange og så fine af mine gammelkendte fremmedord i en lovtekst. Jeg er da sikker på, at vi skal renske nogle stykker af dem ud, så der måske også er andre, der kan forstå loven, og således at man ikke skal være uddannet gartner eller specielt måske endda cand.mag. i botanik for at forstå den. Men bortset fra det almindelige lugeværk, som altid kan være gavnligt, når det drejer sig om landbrugsministerielle lovforslag, så tror jeg, de foreliggende lovforslag er et udmærket grundlag for udvalgsbehandlingen. Jeg er da ikke sikker på, at en udvalgsbehandling på et så nyt område som dette ikke må blive temmelig omhyggelig, og vi må se at blive enige med den højtærede minister om at få lavet nogle smårettelser hist og her.

Jeg finder imidlertid formålet med loven rigtigt, og principperne i loven synes også i hovedsagen at være rimelige, og derfor kan jeg tilsige velvillig behandling både af hovedforslaget og af det lille antiliberalistiske biforslag.

Mose Hansen: Der bliver ofte talt om jordbrugets store produktionsmæssige fremgang både kvalitativt og kvantitativt, og det er oftest blevet anført, at årsagerne til denne fremgang er rationalisering, mekanisering, forbedring af jordbundsforholdene

[Mose Hansen.]

o.s.v.; men man overser meget ofte eller glemmer helt den betydelige faktor, der hedder fremkomst af nye kulturplanter ved forædling. Hvad forædlingsarbejdet har betydet for dansk landbrug gennem årene, er vist vanskeligt at udtrykke med eksakte tal, men der er i hvert fald tale om beløb, som sikkert andrager flere hundrede millioner kroner.

I denne forbindelse er det også rigtigt at understrege, hvad forædlingsarbejdet har frembragt af nye yderige og modstandsdygtige planter, planter, der er modstandsdygtige mod sygdom og skadedyr.

Forædlingsarbejdet udføres her i landet fortrinsvis af private personer, selskaber eller institutioner uden støtte fra statens side i modsætning til, hvad tilfældet er i udlandet, hvor der ofte gives betydelig støtte fra staten, og hvor arbejdet foregår med et meget større udstyr eller flere apparater, end de private virksomheder her i landet har. Jeg finder det derfor naturligt, at de pågældende forædlere, der udfører et meget stort, kostbart og tidrøvende arbejde på dette område, får en officiel beskyttelse, således at de kan få deres omkostninger ved forædlingsarbejdet dækket og kan få sikret den økonomiske basis for at fortsætte et for hele samfundet gavnligt og nyttigt arbejde.

Så vidt jeg husker, går der i mange tilfælde 15-20 år fra det tidspunkt, hvor den første krydsning sker, til den frembragte kombination er homogen og kan komme til offentlig afprøvning, anerkendelse og optagelse i det plantenyhedsregister, som nu foreslås oprettet. Det er en meget lang tid, og i alle disse år har forædlerne måske arbejdet med hundredvis af linjer, som skal sorteres og afprøves i dyrkningsforsøg. Det er et meget bekosteligt arbejde, og de, der udfører det, oplever mange skuffelser.

Jeg finder det derfor naturligt, at der nu skabes faste regler for registrering og anerkendelse af frembragte nyheder. Reglerne for afprøvning gives af landbrugsministeren, men jeg forstår, at der skal nedsættes et udvalg — det er måske allerede nedsat — som skal fremkomme med forslag til en lov, der omfatter afprøvning og anerkendelse af kulturplanter. Derfor foreslås det, at loven om mindreværdige plantenyheder kun skal have gyldighed i 3 år.

Jeg kan helt ud tiltræde bestemmelserne i lovforslaget om mindreværdige plantenyheder, der bestemmer, at plantenyheder, der har fået forædlerbeskyttelse — altså er optaget i plantenyhedsregisteret — kun må sælges efter opnået anerkendelse ved afprøvning ved statens forsøgsstationer el. lign. eller godkendt af statens planteavlsvudvalg på en sortliste. Jeg finder derfor, at anerkendelse eller optagelse på sortliste er påkrævet til beskyttelse af brugerne. En officiel optagelse kan komme til at give et falsk billede af forholdene, idet vi må huske på, at en optagelse i plantenyhedsregisteret ikke har til forudsætning, at det er planter med større dyrkningsværdi for jordbruget. Optagelsen i nyhedsregisteret er kun en sikring af forædlerens rettigheder, når der er frembragt en nyhed eller altså sket et forædlingsarbejde.

Det udvalg, der har været nedsat til at forberede de 2 lovforslag, har efter min mening udført et godt arbejde, og ved gennemgang af forslagene har jeg ikke fundet anledning til at fremsætte indvendinger. Jeg har godt hørt, at der er fremsat indvendinger mod § 9, mod landbrugsministerens bemyndigelse, men der står længere nede, at det er statens forsøgsstationer eller de officielle forsøgsstationer, der skal afprøve.

Jeg mener, at loven helt er i den ånd, der hidtil i praksis har præget arbejdet med frembringelse af nye planter. Staten har som tidligere sagt hidtil ikke haft udgifter på dette arbejde og får det heller ikke i fremtiden, idet plantenyhedsnævnets udgifter skal dækkes af forædlerne, som igennem loven opnår beskyttelse, og samtidig får forædlerne sikkerhed for at kunne opkræve afgifter af dem, der anvender plantenyhederne til opformering.

Lovforslagets bestemmelser om stridighedens henvisning til voldgift og domsafgørelse finder jeg påkrævede og hensigtsmæssige; men om det lige skal være den i lovforslaget foreslåede sammensætning, kan der jo tales om i udvalget, men i og for sig har jeg ikke noget at indvende imod det, der er foreslået.

Jeg kan derfor helt give tilslutning til de 2 lovforslag, som er til behandling.

Landbrugsministeren (Skytte): Der er af nogle ordførere udtalt undren over, at man

[Landbrugsministeren.]

ikke har fået en sådan lov for længe siden. Jeg kan dertil kun sige, at nu har vi forbedret loven, og det er resulteret i, at det foreliggende lovforslag her er blevet karakteriseret som et omhyggeligt udarbejdet lovforslag. Årsagen til, at det har været så længe, er altså den, at vi har været nødt til at lade et grundigt forarbejde foretage, forinden lovforslaget kunne fremsættes.

De indvendinger, der har været fremført, har jo ikke været særlig alvorlige. Man har igen været inde på bemyndigelserne, og jeg er — som sædvanlig når det drejer sig om mine lovforslag — i høj grad villig til at forhandle om dem i udvalget; kan man finde en begrænsning, der ikke hindrer, at loven er praktisk at administrere, vil jeg meget gerne gå med til det.

Det ærede medlem hr. Aage Fogh fremdrog — og også andre har været inde på det — nedsættelsen af et udvalg og også voldgiftens sammensætning; det vil jeg også meget gerne være med til at drøfte; og hvis man virkelig i udvalget kan foretage en sprogrænsning, der gør loven mere forståelig — jeg synes i øvrigt, den er ret forståelig nu — har jeg selvfølgelig intet at indvende imod det.

Jeg takker for den almindelige tilslutning, som varsler godt om et snarligt og godt resultat.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Chr. Thomsen: Jeg foreslår, at de to lovforslag henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Formanden: Den følgende sag på dagsordenen kan kun med tingets samtykke behandles i dette møde, men hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg samtykket som givet. (Ophold). Det er givet.

Man gik da til:

Tredje behandling af forslag til lov om udskrivning af indkomst- og formueskatten til staten for skatteåret 1962-63.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 3941).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sættes til forhandling.

Per Hækkerup: Udvalget har siden andenbehandlingen i går afholdt et møde, og jeg skal på udvalgsflertallets vegne — socialdemokratiets, det radiale venstres og socialistisk folkepartis repræsentanter — anbefale lovforslaget til vedtagelse.

Venstre og de konservative kan ikke stemme for lovforslaget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslaget

vedtoges med 70 stemmer mod 5; 54 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Fortsættelse af tredje behandling af forslag til finanslov for finansåret fra 1. april 1962 til 31. marts 1963.

(Foregående del af tredje behandling findes i tidenden sp. 4014).

Lovforslaget som helhed sættes til forhandling.

Kaj Andresen: Jeg skal give en ganske kort oversigt over forslag til finanslov for finansåret fra 1. april 1962 til 31. marts 1963 efter de i går vedtagne ændringsforslag.

På det fremsatte finanslovforslag var der på drifts- og anlægsbudgettet opført indtægter til et beløb af 8 720 685 070 kr. og udgifter til et beløb af 8 222 809 241 kr. De vedtagne ændringsforslag medfører merindtægter på 405 579 160 kr. og merud-